

8. Job: het lijden van de rechtvaardigen

D.T. Brinkman. Naar: Diverse bronnen.

Inleiding

Het boek Job is één van de oudste boeken in de Bijbel, misschien zelfs wel hét oudste boek. Hóe oud het boek is, is niet bekend. De schrijver van het boek is eveneens niet bekend, maar het zou natuurlijk gewoon door Job zelf, of door een direct familielid, op schrift gesteld kunnen zijn. Sommige, vaak moderne, theologen denken dat het boek geschreven is, als fictie, door Salomo. De Joden echter zijn altijd van mening geweest dat Mozes het boek geschreven heeft. Uiteindelijk is de vraag naar wie het boek geschreven heeft niet zo relevant; het is (een) Goddelijk geïnspireerd geschrift (vgl. II Tim. 3:16,17) en daarom is bestudering er van tot ons nut.

Job heeft daadwerkelijk geleefd. Het boek Ezechiël noemt hem namelijk, samen met Noach en Daniël. En het betreft hier **niet** Ezechiël's woorden maar de Here spreekt daar! Zie: Ezechiël 14:12-14, 14:20. Dit neemt dan ook alle twijfel over de historiciteit van Job en zijn levensverhaal weg tenzij we (willen) gaan twijfelen aan de historiciteit van het boek Ezechiël én de Profetie door God gegeven. Daarmee moeten we dan ook vaststellen dat hij die het boek Job als "fictie" bestempeld ofwel zeer weinig kennis van God's Woord heeft ofwel eenvoudigweg **niet gelooft** in God's Woord.

De (Joodse) Septuagint identificeert Job als Jobab (Gen. 36:33), de 2e vorst van Edom, een nakomeling van Ezau. Het is mogelijk, maar er is weinig zekerheid over en het komt niet geheel overeen met de (bekende) locatie van Edom. De namen in Job 2, van zijn vrienden, zijn echter weer wél een indicatie dat het mogelijk is en het zou ook verklaren waarom Job zo rijk was (een herdersvorst) en hoe het verhaal in de Bijbel terecht is gekomen: Mozes had veertig jaar geleefd in dit gebied, toen Midian, een buurstaat- of volk van Moab en Mozes' schoonvader, Jethro, was een Koning-Priester - een gelovige! Deze Koning-Priester zal in zijn heiligdom, net als alle andere koningen en heersers in die tijd, hebben beschikt over de nodige geschreven geschiedschrijving (zie bijvoorbeeld het gedeelte over [Noach](#)). Het zou daarom zeer wel mogelijk zijn dat Mozes deze geloofsgeschiedenis méé genomen heeft uit dit gebied. Het blijft gissen, interessant om over te speculeren maar helaas zullen we het nooit precies weten.

Vast staat dat Job's boek het leven toont in de tijd van de Patriarchen: Abraham, Izak, Jakob of zelfs nog ruim daarvoor. Het speelt zich af in land "Uz" (Job 1:1), een streek of gebied waarvan aangenomen wordt dat het in de grensstreek van Palestina (zie 40:23, de Jordaan wordt hier genoemd), Arabië en Edom was en dat de karavaan-route van Egypte naar Babylon er langs liep. Er was nog geen sprake van de wet: Job diende als familiehoofd in zijn Priesterlijke taak naar de toen heersende gewoonte (Job 1:5). Het geeft ons daarom tevens een unieke kijk in- en op deze tijd en haar gebruiken.

Tevens laat het zien welke taak een vader had (heeft!) ten opzichte van zijn kinderen -ook in onze tijd, immers: de Wet is buiten werking gesteld- namelijk:

- zorg voor het gezin;
- een voorbeeld zijn voor de kinderen;
- voorbidder, voorgaan in geloof, zijn kinderen hoedend voor onheil (voorzover mogelijk);
- man van één vrouw (ondanks de toen heersende gewoonten meerdere vrouwen te hebben);
- zich niet inlaten met zonde ...

Zaken welke we -ondermeer- ook in de brieven van Paulus tegenkomen wanneer hij spreekt over de rol van de man in zijn gezin, de oudsten e.d.! Al deze zaken, maar bovenal zijn geloof in God, maakten Job tot een rechtvaardige, tot een man waarvan de Here zegt dat hij "Mijn knecht" is.

Kern

De kern van het boek Job is feitelijk dé vraag die mensen bezighoudt, en dan in het bijzonder gelovigen: waarom moet een rechtvaardige (of: gé-rechtvaardigde) lijden? Waarom staat God het lijden toe in deze wereld? We zien dat Job er vrede mee heeft (!) dat hij "naakt geboren is, en naakt sterft" (Job 1:21) en ondanks alle tegenslag toch weet uit te brengen: "De naam des Heren zij geloofd!". Het boek geeft ons dus ook zicht op het **geloofsvertrouwen** van Job.

Dit geloofsvertrouwen werd zwaar op de proef gesteld. En wie herkent zich niet in Job's moeite? De reacties van zijn vrouw en vrienden? Hoe kan een God, waarvan men zegt dat Hij liefdevol en goed is, zoveel ellende toestaan in een mensenleven? In deze wereld? De vraag is vaak ook hét excuus om (het bestaan van) God te ontkennen, te verwerpen. Hoe vaak horen we niet mensen zeggen: "Als God almachtig is, waarom dan...". De opzet, het doel, van de vraag staat al vast: het ontkennen van God. Zelfs theologen trappen in deze val van satan. En ze weigeren nog langer te spreken over een "almachtig God", ja, zelfs ontkennen zij het bestaan van God en gaan de weg van de moderne, esoterische, mens die "God in zichzelf" zoekt.

Het lijden treft vaak hen die, in onze ogen, dit het minst verdienen. Maar we vergeten dat de mens God niet de schuld kán en mág geven van het lijden dat ons treft. In de eerste plaats heeft namelijk de mensheid zélf besloten in opstand te leven tegen God waarmee zij het lijden over zichzelf heeft afgeroepen. In Job zien we ook dat wanneer hij zich verootmoedigt voor de Here zijn leven een keer neemt. Het geleden leed is daarmee niet voorbij - de 'wonden' blijven: het verdriet over bijvoorbeeld het verlies van zijn kinderen. Wel herstelt de Here zijn aanzien en luister. Als tweede kunnen we opmerken dat God niet kent wie Hem niet (willen) kennen. Hoe zou een mens, die God verwerpt, Hem tóch ter verantwoording kúnnen roepen? Dat gaat toch niet aan? In Job 38 lezen we dit, feitelijk, weergegeven. God vraagt aan Job -bij monde van een profeet?-, vrij samengevat: "waar was jij dan, toen ik de wereld en alles wat er in was schiep? Ga jij mij terechtwijzen? Ga jij mij vertellen hoe de wereld is ontstaan? Je bent al oud, je weet meer dan mij!". De Schepping en alles wat er in is wordt bezongen, maar tevens wordt door de Here gezegd dat de dieren géén verstand hebben... (39:17) dit, in tegenstelling tot de mens. Dieren hun pracht wordt bezongen maar tevens dat zij hooi eten en - feitelijk- redeloze, door het instinct gedreven- schepselen zijn. De mens heeft verstand! En zou moeten kúnnen doorzien dát God Zijn schepper is en.. niet verantwoordelijk voor het lijden op deze wereld.

Ook stelt God de vraag die bijna elk kind wel eens gesteld heeft en geen mens kan beantwoorden: "Wie is Mijn schepper?". Oftewel: waar komt God vandaan (41:11). En ook hier moet de mens het antwoord schuldig blijven.. Job's antwoord is dan ook:

Job 42 (Staten Vertaling)

1 Toen antwoordde Job den HEERE, en zeide: 2 Ik weet, dat Gij alles vermoogt, en dat geen van Uw gedachten kan afgesneden worden. 3 Wie is hij, zegt Gij, die den raad verbergt zonder wetenschap? Zo heb ik dan verhaald, hetgeen ik niet verstond, dingen, die voor mij te wonderbaar waren, die ik niet wist. 4 Hoor toch, en ik zal spreken; ik zal U vragen, en onderricht Gij mij.

Moet de conclusie zijn, dat wij niet weten waarom de mens lijden kent? Waarom er tegenslagen zijn? Ja,.. én: nee. Zoals eerder gesteld is het lijden in zijn algemeenheid iets wat door de in zonde gevallen mensheid zélf veroorzaakt wordt. Hongersnoden, oorlogen, economische ellende.. het is aan de mens -onder invloed van de satan- zelf te danken: hang naar geld en goederen (hebzucht) over de rug van anderen, machtswellust, etc.. En deze zaken, de gevolgen er van, treffen een ieder: gelovigen én ongelovigen. Ongelukken, natuurgeweld, ziekte, rampen... het kan een ieder treffen, gelovigen niet uitgezonderd.

Zó was het niet geschapen, dat laat God zien in Job. Aan de andere kant hebben we in onze levens soms persoonlijk leed en de reden daarvoor is soms aan onszelf te danken, soms heeft het oorzaken welke we niet kennen. Maar bovenál is het antwoord: we kunnen God er niet de schuld van geven! Hij is er niet de veroorzaker van, want Hij schiep **een volmaakte wereld**. We kunnen ook niet de verantwoording op de satan afschuiven; hij verleidt mensen inderdaad, vanaf het begin van de schepping, maar de mens láát zich ook telkens weer verleiden. De zondeval herhaalt zich in dat opzicht dagelijks; elke dag weer zijn wij mensen in opstand tegen God. We doen dit zelf, met alle gevolgen van dien.

Job zegt dan: "Ik heb gesproken over zaken waar ik geen begrip van had, waar ik niet van wist, onderwijst U mij maar!". En dat is de houding die we als gelovigen aan moeten nemen; niet in opstand komen en zijn maar vragen aan de Here: "Onderwijs mij, vertel mij waarom ik dit moet doorstaan".

Slotopmerking(en)

Het lijden van de wereld kunnen we niet op onze schouders nemen. Dit moeten we ook niet (willen) doen; hiervoor is reeds ééns de Here Jezus naar deze aarde gekomen, om álle zonde (en het gevolg er van: het wereldwijde, algemene, lijden met als laatste de dood) weg te nemen. Ons persoonlijke lijden, pijn, frustraties en verdriet mogen we bij de Here brengen en vragen: "Onderwijs mij, Here!". Ik ben er van overtuigd dat we dan ook antwoord krijgen. Soms duurt het lang, soms valt het antwoord tegen. Maar ééns zal Hij antwoorden op ál onze vragen!

Tot slot merk ik nog op dat het boek van Job ook hoop biedt. Het toont dat satan véél invloed heeft maar, zoals we ook weten, uiteindelijk de grote verliezer is. We moeten niet vergeten dat hij de "overste van deze wereld is". Hij gebruikt omstandigheden, mensen -soms zelfs familie en vrienden, vaak ook mensen die naast ons zouden moeten staan!-, broeders en zusters in onze eigen gemeente of kring, om ons in negatieve zin te beïnvloeden en ons af te leiden; om ons van God af te drijven. Dat maakt God niet machteloos. Integendeel, de satan ís reeds overwonnen en hij weet dit; hij heeft nog een korte tijd...

Jakobus (5:11) houdt ons Job voor, als voorbeeld:

"Zie, wij prijzen hen gelukkig die volhard hebben. U hebt van de volharding van Job gehoord en hebt **uit het einde** van de Heer gezien **dat de Heer vol genegenheid en ontfermend is.**"

God *is* liefde. God *is* vol genegenheid én ontfermend. Daarom zond Hij toch Zijn Zoon? Teneinde het lijden teniet te doen, de dood te overwinnen en ons -als gelovigen- de eeuwige troost te bieden (Openb. 21:4). Dát is de troost waaraan we moeten vasthouden, in tijden waarin het moeilijk is, in tijden van tegenslag en lijden. Alleen dan kunnen we deze tijden doorstaan!

Jakobus 5:7,8

"Hebt dan geduld, broeders, tot de komst van de Heer. Zie, de landman wacht op de kostelijke vrucht van het land en heeft er geduld mee, totdat deze de vroege en late regen ontvangt. Hebt ook u geduld, sterkt uw harten, want de komst van de Heer is nabij."

Bronnen

- Staten Vertaling, Voorhoeve Vertaling (OLB)
- Halley's Bible Handboek
- TftW Correspondence Course